

Handläggare
Eva Woll Tegbäck
Telefon: 08-508 35 528

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 18 juni 2013

Ärende 4

Yttrande över förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Charlotte Svensson

Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech

Utvecklingschef

Sammanfattning

Gällande riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd genomgick en översyn och beslutades av kommunfullmäktige 25 maj 2010. Därefter har förändringar som påverkar arbetet med ekonomiskt bistånd skett i lagstiftningen och i omvärlden. Granskningar som gjorts av socialinspektörerna har visat att det behövs förtydliganden vad avser handlägningsprocesserna.

Förvaltningen synpunkter koncentreras i huvudsak till att lyfta fram att samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och arbetsmarknadsförvaltningen/Jobbtorg Stockholm behöver fortsätta att utvecklas för att bidra till ett ökat framgångsrikt arbete för arbetssökande med försörjningsstöd. På uppdrag av

kommunfullmäktige bedrev arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna under 2012 ett omfattande arbete för att utveckla gemensamma bedömningsinstrument vid kartläggning av biståndssökande och dessa instrument ska implementeras under 2013. Riktlinjerna bör i högre utsträckning betona användningen av dessa bedömningsinstrument.

Likställighetsprincipen och jämställdhetsperspektivet är viktiga att värna och därför föreslår förvaltningen vissa förändringar i syfte att minska risken för olika bedömningar mellan stadsdelsnämnderna. Individuella bedömningar och ett individuellt stöd behöver betonas mer i kombination med de krav som ställs på den enskilde.

Arbetsmarknadsförvaltningen framhåller vikten av möjligheten till korta yrkesförberedande insatser, särskilt för gruppen långtidsarbetslösa. Mer individuella bedömningar i samverkan mellan stadsdelar och jobbtorg vad gäller insatsens längd samt val av utförare skulle kunna ge ökade förutsättningar för fler långtidsarbetslösa att komma ut i arbete.

Jobbtorgspersonalen upplever ofta i det praktiska arbetet att avsaknad av SL-kort, telefon och bredband skapar problem som ibland lägger hinder i vägen för aspiranterna eller försenar insatser.

Bakgrund

Gällande riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd genomgick en översyn och beslutades av kommunfullmäktige 25 maj 2010. Därefter har förändringar som påverkar arbetet med ekonomiskt bistånd skett i lagstiftningen och i omvärlden. Samtidigt har granskningar som genomförts av socialtjänstinspektörerna visat att det finns behov av ytterligare förtydliganden i de delar som rör handläggningen. Sammantaget innebär dessa faktorer att en ny översyn gjorts av socialförvaltningen, avdelningen för stadsövergripande frågor i samråd med juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret.

Arbetsmarknadsnämnden har ombetts yttra sig över förslag till revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd.

Ärendet

Förslaget till reviderade riktlinjer innehåller relativt omfattande textmässiga förändringar som främst består av förtydliganden och uppdateringar av nu gällande riktlinjer. Anpassning har skett till socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, uttalanden från JO och ny lagstiftning. Riktlinjerna har tillförts ett avsnitt om handläggningsprocessen och individens rätt till delaktighet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utrednings- och utvecklingsstaben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens synpunkter behandlar i huvudsak handläggningsprocesserna utifrån arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag. Att bli självförsörjande genom arbete eller studier bygger på samverkan mellan stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden/Jobbtorg Stockholm. Jobbtorg Stockholm är en part som tydligare behöver lyftas fram i olika delar av handläggningsprocesserna. Jobbtorg Stockholms roll är att, i likhet med socialtjänstens ansvar, utreda aspirantens förutsättningar och erbjuda arbetsmarknadsförberedande insatser och i viss mån arbetsrehabiliterande insatser. I arbetsmarknadsnämndens reglemente fastslås att stadens jobbtorg utför socialtjänstuppdrag. Handläggningen innebär en nära samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna och Jobbtorg Stockholm och kan t.ex. gälla den initiala och den fördjupade kartläggningen, gemensam planering, stöd och erbjudande av insatser och uppföljning av den biståndssökande personen.

Generella övergripande synpunkter förslag

Syftet med riktlinjerna är att främja rättssäkerhet och likabehandling. Detta är grundläggande principer som ska genomsyra handläggningsprocesserna. Förvaltningen vill i detta sammanhang peka på att föreliggande förslag på flera ställen innehåller ord såsom *enkelt* arbete, *allvarligt* missbruk, *svår* psykisk ohälsa. Ordvalet innebär att den enskilde handläggaren ska värdera vad som är enkelt, allvarligt eller svårt och risken för subjektiva bedömningar ökar och likställighetsprincipen äventyras. Förvaltningen föreslår därför att ord i likhet med dessa genomgående tas bort.

När det gäller jämställdhetsperspektivet så lyfts fram (s.19) att det är särskilt viktigt att kvinnor som ingår i familjer som är nyanlända till Sverige ska erbjudas stöd och insatser i lika stor utsträckning som män. Förvaltningen delar denna bedömning men anser att detta ska gälla alla kvinnor oberoende av om man är nyanländ, av annat etniskt ursprung än svensk eller svensk. I samma stycke betonas vikten av att familjer som är nyanlända skaffar egen försörjning för barnens skull. Förvaltningen delar även denna bedömning men anser att det ska gälla alla familjer, inte endast nyanlända.

Att arbetslinjen ska gälla är otvetydigt för den som har arbetsförmåga. Förvaltningen vill samtidigt betona att den som söker ekonomiskt bistånd och saknar arbete skall ges individuellt stöd utifrån individuella förutsättningar. Det är också utgångspunkten för uppdraget till Jobbtorg Stockholm. Även i fall det är stadsdelsnämnderna som erbjuder en lämplig insats är ett individualiserat arbetssätt självfallet av största betydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen har under 2012 tillsammans med socialförvaltningen och i samverkan med stadsdelförvaltningarna bedrivit ett gemensamt arbete för att utveckla utrednings- och bedömningsinstrument för initial bedömning samt bedömning av de som varit utan arbete under lång tid. Dessa instrument ska under 2013 implementeras i stadsdelsförvaltningarnas och Jobbtorg Stockholms verksamhet. Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att detta skrivs till i inledningen i anslutning till stadens övriga styrdokument. Användning av instrumenten i det dagliga arbetet borde tydligare lyftas fram i riktlinjerna.

Övriga synpunkter

När det gäller stycket om Lex Sarah (sid 12) bör komplettering ske med att rutiner för lex Sarah ska finnas också för Jobbtorg Stockholms verksamhet.

I avsnittet som handlar om vägar om stöd till självförsörjning (sid 18) föreslås att Jobbtorg Stockholm nämns som en aktör om hur stöd kan tillgodoses.

Ett nytt begrepp, förändringsplan (sid 19) införs. Här behöver ett förtydligande göras om att det inte handlar om att det är individen som ska förändras utan att det handlar om vad

förändringen kan fokusera på för att självförsörjning ska bli möjlig och vilket stöd olika verksamheter kan ge. Det kan exempelvis handla om att så långt det är möjligt försöka få en billigare bostad), hur man går till väga för att öka bostadsbidrag, vilket stöd kan Jobbtorg Stockholm ge m.m.

I avsnittet som handlar om utredning (sid 19- 20) av rätten till ekonomiskt bistånd föreslår arbetsmarknadsförvaltningen att det skrivs in att bedömningsinstrument ska användas för att identifiera behov av stödinsatser och för att kunna ställa individuellt utformade krav på personen.

Stycket som handlar om vad som ska göras i samband med nybesöket (sid 34) anser förvaltningen ska kompletteras med att fokus ska ligga på vad den enskilde behöver göra för att bli självförsörjande men också vilket stöd socialtjänsten bör erbjuda. Utredningen vid ett nybesök behöver således innefatta vilka resurser och eventuella hinder personen har för att uppnå egen försörjning, i enlighet med de framtagna bedömningsinstrumenten för försörjningsstöd.

Stycket som handlar om att göra regelbundna kontroller för att upptäcka eventuella förändringar i behovet av ekonomiskt bistånd (sid 35) bör kompletteras med ett eget stycke om att kartläggningsinstrumentet för fördjupad bedömning ska användas efter långvarigt bidragsbehov för att utreda om den bidragssökande behöver ytterligare stöd och insatser.

När det gäller avsnittet om olika gruppers förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd (sid 51) så föreslår förvaltningen att det klargörs på vilket sätt strukturerade insatser skall ges den sökande och hur uppföljningen sker i syfte att undvika dubbelarbete, dvs. vad gör arbetsmarknadsförvaltningen/ Jobbtorg Stockholm och vad gör stadsdelsförvaltningen t.ex. när det gäller att följa upp personens arbetssökande.

När det gäller intensivövervakning av personer med elektronisk kontroll – s.k. fotboja (sid. 56) bör komplettering ske med att dessa kan skrivas in på Jobbtorg Stockholm och erhålla stödinsatser från Krami. Samverkan i detta avseende ska ske med Frivården som är en del av Kriminalvården. Det borde framgå (sid. 57) att personer som dömts till samhällstjänst kan hänvisas till Jobbtorg Stockholm.

När det gäller personer som har nedsatt arbetsförmåga p.g.a. sjukdom (sid. 58) så bör avsnittet kompletteras med att insatser också erbjuds i samverkan med Jobbtorg Stockholm vad avser arbetsrehabilitering.

När det gäller personer med nedsatt arbetsförmåga p.g.a. sjukdom, sociala och medicinska problem, missbruksproblem och psykisk ohälsa (sid. 58 - 59) bör stycket kompletteras med att det också kan finnas skäl att samverka med Jobbtorg Stockholm i syfte att stärka den framtida försörjningsförmågan.

Riktlinjerna anger tydligt att studerande inom vuxenutbildning inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till bistånd. Bistånd kan däremot beviljas vid korta tidsbegränsade kurser inom ramen för de insatser som erbjuds arbetslösa, där den sökande samtidigt söker arbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill i detta sammanhang framhålla vikten av individuella prövningar när det gäller längden på insats. Praxis idag är att insatsen inte får vara längre än tre månader. Arbetsmarknaden i Stockholm ställer höga krav och för en del långtidsarbetslösa personer kan en insats på upp till sex månader vara berättigad med tanke på personens utbildningsbakgrund och tidigare yrkeserfarenhet. Denna typ av reella individuella bedömningar bör kunna göras i samverkan mellan stadsdel och jobbtorg.

I de fall där tydligt inriktade korta yrkesförberedande arbetsmarknadsinsatser bäst kan ges inom ramen för vuxenutbildningens yrkesprogram och därmed också berättiga till vissa poäng i utbildningssystemet bör detta vara möjligt. Det innebär ingen förändring avseende insatsens längd och syfte men ger den enskilde ytterligare en fördel om han/hon senare skulle vilja gå vidare till reguljär vuxenutbildning och kan stärka den enskildes ställning på arbetsmarknaden.

Aktivt arbetssökande förutsätter att den arbetssökande har möjlighet att göra besök hos arbetsgivare, delta i anställningsintervjuer, delta i olika aktiviteter som anordnas för de arbetssökande genom Jobbtorg Stockholm eller arbetsförmedlingen såsom studiebesök hos företag, rekryteringsträffar, olika insatser m.m. Bredband och telefon är också viktiga redskap för att kunna söka jobb och kommunicera med arbetsgivare. Jobbtorgspersonalen upplever ofta i det praktiska arbetet att avsaknad av SL-kort,

telefon och bredband skapar problem som ibland lägger hinder i vägen för aspiranterna eller försenar insatser.

Bilagor

- 1 Förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd